Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ !

ЭНСИЭЛИ

Намылыһын хаһыата • 1935 сыл алтыннаах күнүгэр тэрилтэлэнитэ

2001 с.
От ыйын
14
күнэ
субуота
№ 79 (89122)

ОТ ҮЛЭТЭ КЭЛЛЭ

Былыр-былыргыттан саханы саха дэппит ынахпыт буоллаҕа. Билигин да биһиги тыа сирин олохтоохторо үгүспүт сүөһүбүтүнэн эбинэн олордохпут. Дьиҥ кырдьыгынан ылан эттэххэ, токур хотуурунан эрэ сэбилэммит оҕонньоттор бу күннэргэ от үлэтэ диэн баран муннукка ытаан, муннубут уута сүүрүөр диэри сордостохпутуна эрэ аҕыйах да буоллар эдэр-кырдьаҕас ынахпытын этэҥнэ дьылы туоратар буоллахпыт. Оттон техникалаах өттө биллэн турар биһиги илиибитинээҕэр быдан кыахтаах буоланнар холкулар.

Хата быйыл урукку дьыллаҕар үүтү туттарыыга сэниэлээх хамсааһын тахсан эрэр. Этэҥнэ буоллар. Маннык хамсааһын сылын аайы салҕанан бардар сүөһүлээх ыал син киллэп харчытын булунууһуктар. Манна дьэ ыал аайы ким ынаҕын үүтэ төһө хойуута быһаарыллан иһэрэ улахан интэриэһи үөскэттэ. Мантан антах хойуу үүттээх төрүкү сахабыт боруодатын үөскэтии туһунан санаатахпытына сатаныыһы. Биһиэхэ Арыы-Тиккэ үүт мунньуллан, сойутуллан куоракка атаарыллан иһэр. Харчытын утары кэриэтэ «ангар илиигинэн биэр, ангар илиигинэн ыл» диэбиттии олус уһаппакка нэдиэлэ иһинэн биэрэн иһэллэр.

Онон кылгатан эттэххэ, мантан антах ынахпыт кутуругун туппуппутунан диэн күлүү-элэк гыммакка, үрүҥ-хара үлэһиттэрбит диэн чымаадыстаан турбакка, сүөһү үчүгэйин өйдүөхтэрэ дии санаатым.

От эрэ баар буоллун, оччоҕо ас-таҥас баар буолуо.

Н. КОКОРЕВ.
Хамаҕатта

ОТ ЫЙЫГАР КҮН-ДЬЫЛ ТУРУГА

Оттоохун күргүөмнээх күннэрэ саҕаланнылар, күөҕүнэн долгуһар ходуһаларга хотуур ырыата иһиллэр. Биллэн турар, хас биирдии отчуту күн-дьыл туруга долгутар.

Тыа хаһаайыстыбатын уонна соҕотуопкатын министерствотын үүнээйигэ, сир үлэтигэр управлениетыттан биллэрбиттэринэн, киин улустар арҕаа өттүлэригэр (Дьокуускай, Майа, Нам, Бэрдьигэстээх, Покровскай, Сангаар) салгын ыйдааҕы орто температурата +15, +17 кыраадыска тиийэрэ сабаҕаланар. Бу ый ортотугар түүн +18, күнүс +30 диэри итийэрэ күүтүллэр, үһүс декадаҕа температура түүн +4, күнүс +14, +19 диэри намтыаҕа. Ыйдааҕы сөҥүү 55-100 мм тэҥнэһиэ. Этиҥнээх ардах ый бастакы аҥарын үүс күннэригэр уонна иккис аҥарын сорох күннэригэр күүтүллэр. Киин улуустар илин өттүлэригэр (Амма, Чурапчы, Ытык-Күөл, Боровскай) салгын ыйдааҕы орто температурата +16 тиийиэҕэ. Бу эҥэргэ түүн +13, күнүс +20, +25 тиийэ итийиэҕэ, ый ортотугар температура +25, +30 буолуоҕа. Кэлин биэс хонукка салгын температурата түһэрэ күүтүллэр, ол курдук түүнүн +2, +7, күнүһүн +14, +19 тэҥнэһиэ. Ыйдааҕы сөҥүү кээмэйэ 60-90 мм. Бу улуустар отчуттара быстах ардаҕы, сорох сиринэн этиҥнээх ардаҕы ый бастакы аҥарын үүс күннэригэр уонна иккис аҥарын сорох күннэригэр кэтэһиҥ.

Арҕаа улуустарга (Витим, Ленскэй, Өлүөхүмэ, Сунтаар, Ньурба, Үөһээ Бүлүү, Мирнэй) салгын ыйдааҕы орто температурата +17, +18 буолара сабаҕаланар. Сөҥүү түһүүтүн ыйдааҕы кээмэйэ 20-40 мм тэҥнэһиэҕэ.

РОССИЯ ПОТРЕБКООПЕРАЦИЯТЫН 170 СЫЛА

СР Президенэ М. Николаев республика потребкооперациятын үлэһиттэрин бу түбэлтэнэн истиҥник эҕэрдэлээтэ уонна улусполар председателлэрин, тыа хаһаайыстыбатын министерствотын салайааччыларын правительство дьиэтигэр приемнаан кэккэ соруктары туруорда.

Нам улусПО-тун үлэһиттэрэ бу улахан датаны үлэҕэ хамнаска ситиһиилэрдээх көрсөллөр. Сыл аҥарын түмүгүнэн быйыл табаар эргиирэ 23086 тыһ. солк. тэҥнэстэ. 2000 сыл бу кэмнэ 15000 тыһ. солк. (мөлүйүөн) этэ. Эбэтэр 8 мөл. солк. улаатыннардылар.

Килиэп астааһына 545 тонна оҥоһуллан былаан 106 бырыһыан туолла. Нэһилиэнньэҕэ өнөлөр 217,6 тыһ. солк. тиийдэ.

Соҕотуопкаҕа от ыйын 9 к. турутунан үүт 400 тн., эт бары көрүнэ 34,5 тн. (тыыннаах ыйааһынынан) хонуу луугун хомуйуу 1,4 тонна буолла. Нэһилиэктэргэ үүтү тутар уонна астыыр 9 пууннар о.и. 3 сепараторскай пууннар үлэлии тураллар. Ленскэй куората ууга барбытынан сибээстэн 1,3 тонна сибиэһэй ынах арыытын Президент дьаһалынан Ленскэйгэ ыыттылар. Итини таһынан биир күннээх эргиэн оборотун сууматын 118 тыһ. солк. биир күннээх хамнастарын 20 тыһ. солк. харчынан көмө оҥордулар.

УлусПО үлэһиттэрэ от ыйын 8 күнүгэр Россия потребкооперациятын 170 сыла туолуутун бырааһынныыктаатылар. УлусПО сэбиэтин председателэ А.И. Корнилов мустубут дьону эҕэрдэлээн туран үлэ бастыҥнарыгар наҕараадалары туттарда. Ол курдук «Холбос» респотребобщество Бочуотунай грамотатынан 3 маҕаһыын сэбиэдиссэйдэрэ, кинилэр истэригэр Казанова С.Е. — I Хомустаах, Федченко П.Б. - кулинарнай маҕаһыын, Афанасьева Д.А. - Кыһыл Дэриэбинэ наҕараадаланнылар.

Эргиэн министерствотын Бочуотунай грамотатын 4 киһи, 30 сыл эҥкилэ суох үлэ иһин знактарынан 2 киһи, «Үтүө суобастаах үлэлэрин иһин» Россия потребкооперациятын значоктарынан 4 киһи наҕараадаланна.

УлусПО председателэ Корнилов А.И. - Россия Центросоюһун Бочуотунай грамотатынан наҕараадаланна.

Бу үөрүүтэ-көтүүтэ улуус администрациятын баһылыгын 1 солбуйааччы Попов В.А. уонна баһылыгы солбуйааччы Васильев Н.А. кыттыыны ылылыар.

УлусПО ветераннарын түһүлгэҕэ мунньан анаан-минэн чиэстэттилэр. Бу ыарахан кыстык кэнниттэн XXI үйэ сайынын, бэйэлэрин бастакы ыһыахтарын үөрэн-көтөн туран, күүстэригэр саҥа күүс эбиллэн тарҕастылар.

Николай СИВЦЕВ,
РФ Журналистарын союһун чилиэнэ

***

Эргиэҥнэ кооперативнай сомоҕолоһуу уонна норуот туһугар сулууспалааһын өссө 1831 сыллаахха Забайкалье Петровскай заводугар сыылкаҕа сылдьар декабристарынан төрүттэммитэ. Нуучча норуотун чулуу бэрэстэбиитэллэрэ А.С. Пушкин чугас доҕоро И.И. Пущин, Д.И. Завалишин, Н.В. Басаргин, И.И. Горбачевскай уо.д.а. «Улахан артыал» диэн ааттаах кооперативы тэрийбиттэрэ. Ити кэмтэн ыла норуоттар икки ардыларынааҕы кооперативнай бииргэ үлэлээһин тэрилтэтэ төрүттэммитинэн аҕыллар.

Россияҕа потребительскай обществолары киэҥник тэрийии бастакы долгуна XIX үйэ 60-70 сс. буолбута.

Потребительскай кооперативтары маассабайдык тэрийии иккис долгуна XIX үйэ 90-с сылларыттан 1917 сылга диэри буолбута. Большевиктар былааһы ылбыттарын кэнниттэн кооперативтарга сыһыан тосту уларыйбыта. Итиниэхэ Англия, Америка курдук дойдулар чулуу үөрэхтээхтэрэ аан дойду үрдүнэн киэҥник биһиирэммит уонна сайдыбыт кооперацияны большевиктар суох гынарга соруналлар диэн улаханнык сэмэлээбиттэрэ. Ити этии кэмигэр болҕомтоҕо ылыллан быһыылаах сэбиэскэй былаас бу системаны тыа дьонугар саамай наадалаах тэрилтэ быһыытынан сайыннарбыта.

1991 сыллаахха Совөтскай Союз үрэллиитинэн сибээстээх уустук экономическай уонна политическай кризискэ киирбит кэмигэр, Российскай Федерация потребительскай кооперациятыгар кубулуйбута. Бүгүн Центросоюз систематыгар 12 мөл. тахса пайщиктаахтар бааллар, итилэри 120 тыһ. эргиэн тэрилтэлэрэ хааччыйаллар. Ити барыта потребительскай кооперация общественнай-хаһаайыстыбаннай системата норуокка наадалааҕын уонна олус туһалааҕын көрдөрөр. Биирдиилээн атыылыыр сектор төһө да бэрт былдьастар, кини билигин да норуокка сулууспалыыр иэһин чиэстээхтик толорор. Саха сирин үүс тыатын сирдэригэр «Холбос» потребкооперация эргиэнин тэрилтэлэрэ нэһилиэннэьэни хааччыйар соҕотох эргиэн тэрилтэлэринэн буолаллар.

Ырыынак бүрүүкээбит билиҥҥи уустук усулуобуйатыгар потребкооперация үлэ саҥа ньымаларын олохчо киллэриинэн, өҥөнү оҥоруунан утумнаахтык дьарыктанар.

Мин потребкооперация систематыгар 40-тан тахса сыл үлэлээбит буоламмын бу система тыа дьонугар ордук чугаһын билэбин. Соторутааҕыта потребкооперация Бүтүн аан дойдутааҕы күнүн сир шарын бары муннуктарыгар үөрүүлээх быһыыгамайыыта бэлиэтээтилэр. Кинилэргэ холбоһон мин урут үлэлээбит коллегаларбын эмиэ эҕэрдэлиибин уонна үлэлэриҥэр ситиһиилэри баҕарабын.

И. ИВАНОВ,
ССРС потребкооперациятын туйгуна, улуус Бочуоттаах гражданина

ОТ ЫЙЫН 11 КҮНҮГЭР НАМ 1 №-ДЭЭХ ОРТО ПОЛИТЕХНИЧЕСКАЙ ОСКУОЛАТЫН ИСТОРИЯТЫГАР УОННА УЛУУСПУТ БҮТТҮҮН САЙДЫЫТЫГАР БИИР УЛАХАН, БЭЛИЭ СУОЛТАЛААХ ТҮГЭН БУОЛАН ААСТА.

ҮРДҮК ҮӨРЭХТЭЭХ ЫЧЧАТ ЭЛБЭЭТИН

Оскуола администрациятын, коллективын өр сыллаах, былааннаах үлэлэрин түмүгүнэн Дьокуускайдааҕы государственнай инженернай-техническай институту кытта Нам улууһун дьаһалтата бииргэ үлэлэһэрин туһунан дуогабарга илии баттааһына буолла.

Улуус дьаһалтатын баһылыгын кабинетыгар ыытыллыбыт көрсүһүүтэ институт администрациятыттан үөрэх чааһыгар проректор И. С. Сивцев, наукаҕа проректор З. З. Кирикова, орто техническай үөрэхтээһин факультетын декана Ю. Г. Башарин, солбуйааччыта В. Н. Данилова, улуус өттүттэн баһылык А. Н. Дьяконов, солбуйааччылара В. А. Попов, Н. Х. Горохов, үөрэх управлениетыгын салайааччыта В. Н. Дьяконова, солбуйааччылара Н. Г. Дьячковская, Г. Ф. Габышев дуогабары истэн баран суруллубут эбэһээтилистибэлэри бигэргэттилэр. Ол курдук улуус дьаһалтата Нам орто политехническай оскуолатын 12-с кылааһын базатыгар үрдүк үөрэххэ тиийэ араас таһымнаах специалистары бэлэмниир экспериментальнай үөрэтэр-методическай комплексы арыйар, үүнэр үөрэх сылыгар 10 миэстэлээх «Оператор ЭВМ» лицейскай группаны арыйар, 2002 с. 10 миэстэлээх «Столярнай мебель оҥорор производство маастара» лицейскай группаны арыйыы боппуруоһун үөрэтэр, техническай наукаҕа дьоҕурдаах оҕолору өйөөн, иитэн кинилэргэ орто анал, үрдүк үөрэххэ киирэллэригэр усулуобуйа тэрийэр, ДьГИТИ коммунальнай-тутуу техникумугар анал миэстэлэргэ араас салааларга туттарсарга оскуола үөрэнээччиларын ыытар, улуустааҕы үөрэх управлениетын иһинэн Нам 1 № орто политехническай оскуолатын базатыгар ДьГИТИ-а туттарсааччыларга анаан информационнай-консультационнай сулууспаны тэрийэр, институт студеннара улуус тэрилтэлэригэр практиканы баралларыгар усулуобуйа тэрийэр, Нам улууһуттан үөрэнэ сылдьар студеннарга стипендия аныыр - уопсайа 13 пууннаах эбэһээтилистибэ ылыннаа.

ДьГИТИ (ректор Н. Г. Худолий) араас өрүттээх научнай методическай көмөнү, консультациялары оҥорор, Нам 1 №-дээх оскуолатыгар киирэр экзаменнары тутар, биһиги улууспутугар анаан специалистары бэлэмниир туһунан 9 пууннаах эбэһээтилистибэлээх. Дуогабар 5 сыл болдьохтоох, 2006 с. от ыйын 11 күнүгэр дылы, ис хоһооно уонна болдьоҕо эбиллиэн сөп.

Көрсүһүү туһааннаах кыттааччыларынан Нам 1 №-дээх орто политехническай оскуолатын директора А. П. Попова, научнай үлэҕэ солбуйааччыта В. Р. Кутуков, попечительскай сүбэттэн А. А. Федоров («Намгазстрой»), Н. В. Игнатьев (Намнааҕы ЖКХ), С. И. Луковцев («Ленагаз») буоллулар. Ону таһынан быйыл улуус оскуоларын көмүс мэтээлинэн бүтэрбит оҕолор төрөппүттэрэ кыттыыны ыллылар.

Улуус баһылыга А. Н. Дьяконов, ДьГИТИ проректора И. С. Сивцев илии баттыахтарын иннинэ тыл эттилэр. Кинилэр иккиэн бу дуогабар оҥоһуллуутугар В. Р. Кутуков өй киллэрэн, хара маҥнайгыттан ылсан, элбэхтик сүүрэн-көтөн үлэлэспитин, улахан өҥөлөөҕүн бэлиэтээтилэр.

А. Н. Дьяконов Президент М. Е. Николаев улууска кэлэ сылдьан тыа сирин ыччата үөрэххэ тардыһарыгар анаан элбэх программа ылыллыбытын туһунан өйдөтөн туран улууска үрдүк үөрэхтээх ыччат элбиириҥэр күүскэ үлэлииргэ сорук хаалларбыта, үөрэх министрэ Е. И. Михайлова оҕолор науканан дьарыктаналларыгар усулуобуйа тэриллэригэр сорук туруорбутун туһунан бэлиэтээн быйыл улууска үрдүк үөрэхтээх киириигэ 32%-наах былаан туолуохтаах диэн эттэ. Ону тэҥэ улууска бэйэтигэр үрдүк үөрэх тэрилтэлэрэ сайдалларыгар улахан хардыы оҥоһулунна - Нам педучилищета колледж буолла. Аны Намнааҕы социальнай реабилитация үчилищетын кытта ити боппуруоска үлэлэһэ сылдьаллар. Онон бу дуогабар ыччаты үөрэхтээһиҥҥэ туруоруллубут үрдүк сыаллар туолалларыгар өссө биир дьоһун хардыы буолуо диэтэ баһылык.

И. С. Сивцев былырыын саҥа тэриллибит үрдүк үөрэх тэрилтэтэ атыттартан уратылардааҕын бэлиэтээтэ. Ол курдук оҕону 9-с кылаас кэнниттэн техникумҥа рабочай специальноска ылан баран кини баҕатынан, кыаҕынан көрөн курдаттыы, быспакка үөрэтэн институту бүтэтэриэхпитин сөп диэтэ. Билиҥҥи кэм ирдэбилигэр эппиэттиир специальностарга бэлэмниллэр, холобур, республикаҕа аан бастаан архитектор-дизайнер, инженер-программист, экономист-маркетолог диэн идэлэргэ үөрэтэллэр. М. Е. Николаев техническай специалистары бэйэбит бэлэмнээн элбэтиэхтээхпит диэн сорук туруоран техническай үөрэхтээһиҥҥэ үлахан болҕомто уурулларе. Саҥа институт буолан базалара өссө кэҥэтиллиэхтээх, саҥа үөрэнэр корпус тутуллуо диэн Президент бигэргэппит. Ону сэргэ Нам улууһун көмөтүгэр эрэнэбит диэн И. С. Сивцев түмүктээтэ.

Салайааччылар документаҥҥа хардарыта илии баттааһыннарын кэннэ үөрүүлээх быһыыны-майгыны медалистары эҕэрдэлээһин саҕаата. Быйыл улуус үрдүнэн оскуоланы көмүс мэтээлинэн 4 оҕо бүтэрбит, олортон көрсүһүүгэ Нам 1 №-дээх орто политехническай оскуолатын үрүҥ көмүс медалистката Таня Ермолаева кэлбит. Кини СГУ математика уонна информатика институтугар туттарсар. Төрөппүттэрэ Анна Григорьевна - оҕо бырааһа, Василий Семенович - алмааһы кырыылааччы. Кинилэри уонна Партизан оскуолатын үрүҥ көмүс мэтээлинэн бүтэрбит, саҥа Арктическай культура уонна искусство институтун прикладной математика факультетыгар туттарса сылдьар Горохова Яна ийэтин Горохова Валентина Прокопьевнаны, улуустааҕы гимназияны кыһыл көмүс мэтээлинэн бүтэрбит, МГУ-а киирбит Иванов Вася төрөппүттэрин Валентина Петровнаны, Николай Иванович Ивановтары, көрсүһүүгэ кыайан кэлбэтэх Хатырык оскуолатын үрүҥ көмүс мэтээлинэн бүтэрбит Охлопкова Аленаны, кини төрөппүттэрин А. Н. Дьяконов эҕэрдэлээн сибэкки, биир дойдулаахпыт Анна Зверева сэдэх кинигэтин бэлэх туттарда уонна өссө да үрдүк ситиһиилэри баҕарда.

Л. НОВГОРОДОВА

КИЭН ТУТТАР ДЬОММУТ — БИИР ДОЙДУЛААХТАРБЫТ

АҕАБЫТ ТАПТАЛЫГАР БИГЭНЭН УЛААППЫППЫТ

Биһиги биир дойдулаахпыт художник Ефим Михайлович Шапошников от ыйын 16 күнүгэр төрөөбүтэ 65 сыла туолар. Аита Шапошникова, кини кыыһа, Россия Суруйааччыларын союһун чилиэнэ, биллиилээх тылбаасчыт биһиги корреспондеммыт ыйытыларыгар маннык кэпсээтэ:

— Аҕам Ефим Михайлович Хамаҕатта нэһилиэгэр 1936 сыллаахха колхуостаах ыалыгар төрөөбүтэ. Ийэтэ дьиэ хаһаайката этэ. Эрдэ баҕайы өлбүттэригэр 4 оҕо тулаайах хаалбыттара. Наар аймахтарыгар Шестаков Афанасий Кириллович таахха, Макарова Варвара Иннокентьевналаахха олоро сылдьыбыттара. Кыра уолларын Шишигин Михаил Михайловиһы детдомна биэрэн ииттэрбиттэрэ. Чэ, онон, общество уонна аймахтара иппит оҕолоро буолаллар. Билигин балта Ольга Михайловна баар, Михаил Михайлович куоракка художественнай училищетыгар преподавателлиир. Куоракка училище аһыллыбытыгар аҕам сэттис кылааһы бүтэрэн баран онно үөрэнэ киирбитэ. Оччолорго кини учуутала, саха худуоһунньуга Петр Романов этэ. Кинини кытары бииргэ үөрэммит дьонуттан бэрт аҕыйах киһи хаалла. Кини саҕана үөрэммиттэртэн Осипов Афанасий Николаевич, Мунгхалов Афанасий Петрович, Виктор Григорьевич Струб бааллар. Худуоһунньуктар кырдьаҕас көлүөнэлэрэ баранныылар диэххэ сөп.

Биһиги аҕабыт «Омук худуоһунньуктарын бэлиэтээһиннэрэ» диэн ахтыы суруйа сылдьыбыта. Өлбүтүн кэннэ кэпсээнин Иннокентий Афанасьевич Потапов суруйбута, ол «Хотугу Сулус» сурунаалга бэчээттэммитэ. Кэлин нуччалыы тылбаастаан «Полярнай звездаҕа» таһаартарбыта. Онно сурулларынан, аҕабын оҕо эрдэҕинэ үксүгэр эһэтэ оҕолообут эбит. Наар бэйэтин кытары үлэҕэ илдьэ сылдьыбыт. Ол сылдьан кэнники уруһуйдуур идэлэммит. Кэлин сылларга аҕата архыыпка үлэлээбит, оҕотугар кумааҕыны үгүстүк аҕалар эбит. Аҕам бастаан открыткалары, сурунааллар хартыыналарын үтүгүннэрэн уруһуйдуур эбит. Кэлиҥҥи сылларга оҕолору, тыыннаах ааҕыны барытын, дьиэни-уоту ойуулуур буолбут. Оҕолорго сыһыана кыра эрдэҕиттэн үчүгэй, батыһыннаран оонньотор идэлээх эбит. Ол сылдьан кэлин кыра оҕо майгытын-сигилитин, хайдах туттахапта сылдьарын бэлиэтии көрөр буолбут. Куоракка художественнай училищеҕа сэрии сылларыгар үөрэммитэ, аһыыр-аһаабат, үчүгэй таҥаһа суох буолаахтыа. Сэлликкэ ылларан кэлиҥҥи сылларга сааһын тухары ыалдьыбыта.

Кинигэ иллюстрацияларын уруһуйдуур буолбута бэйэтэ туһунан остуоруйалаах. Анна Семеновна Гаврильева саха суруйааччытыгар Семен Даниловка кэргэн тахсыбыт. Тулаайах киһи буоларын быһыытынан аҕам аймахтарынан сылдьара үгүс буоллаҕа дии. Даниловтар дьиэ кэргэттэрэ үөскээбиттэригэр кинилэргэ эмиэ сылдьар буолбут, онно элбэх суруйааччылары кытары билсибит. Бары эдэрдэр буоллахтара дии. Ол саҕана литератураҕа киирбит ыччаттар Моисей Ефимовтаах бары кини табаарыстара буолбуттар. Кинилэр көрдөһүүлэринэн учебник ойуулаабыт, ол бэркэ табыллыбытыгар табаарыстара үөрэннэр үлэ биэриэх буолбуттар. Балыыһаҕа сытар киһи бириэмэтэ элбэх буоллаҕа дии. Ол сытан уруһуйдуур эбит. Аан бастакы үлэлэрэ табыллыбыттарыттан үөрэр аҕай буоллаҕа дии. Ити кинигэлэри оннооҕор студенныы сылдьан уруһуйдаабыт быһыылаах. Үөрэҕэр сүрдээх талааннаах уол диэннэр салгыы живописец идэтигэр үөрэттэрэ Харьковскайдааҕы педагогическай институкка ыыппыттар. Онно икки сыл үөрэнэн баран ыарыыта наһаа бэргээн төннөн кэлбит. Ол туһугар куруутун наһаа хомойор этэ, живописец буолуохтаах этим диэн. График быһыытынан үлэлииргэ күһэлиннэҕэ дии. Ол гынан баран айылҕаны, дьону син биир уруһуйдуур этэ. Биһиги урут редакция билиҥҥи дьиэтин аттыгар олорбуппут. Арыыга тахсан маслянай кыраасканан отчуттары, айылҕаны уруһуйдуура.

Мин бэйэм даҕаны кыра эрдэхпиттэн уруһуйдуур этим, ону кини бэркэ диэн сөбүлүүрэ. Куруутун кинигэ, альбом, харандаас, акварель, гуашь кыраараска бэлэхтиирэ. Аҕам тыыннааҕар дьарыктаммыт быраатым Василий Ефимович уонна мин буолабыт. Кыра кыргыттар Туйааралаах Катя кэнники төрөөбүттэрэ. Аҕам өлөрүгэр Катя бастакы кылааска киирбитэ, оттон Туйаара олох кыра буоллаҕа дии. Туйаара аҕатын көрбөккө улааппыта. Хайаатар да худуоһунньук буолуохтааххыт диэн аҕам тылларын истибэтэҕим. Өлбүтүн кэннэ ийэбит Ольга Васильевна кыра кыргыттары художественнай оскуолаҕа биэрбитэ. Манна Михаил Романович Петухов уонна Светлана Егоровна Охлопкова наһаа үчүгэйдик үөрэппиттэрэ, иккиэн бэрт таһымнаах педагогтар. Туйаара уонна Катя худуоһунньуктар буолбуттарыгар мин кинилэргэ махтанарым улахан. Аҕаларын өйдөөбөттөрүн да иһин туох баар профессиональнай сатабылларын чуулуталларыттан ыллахтара дии.

Аҕа тапталыгар бигэнэн улааппыт буоламмыт кини үрдүк аатын, чиэһин түһэн биэрбэтэх киһи диэн өйгө-санааҕа иитиллибиппит. Биһиэхэ худуоһунньуктар өрүү сылдьаллар этэ, табаарыстара Эллэй Сивцев, Сэксэй Парников, Виктор Петров, Мунгхалов, Потапов уонна биир чугас доҕоро Лаврентий диэн этэ. Кини билигин суох. Аҕабыт биирдэ эмэтэ гонорар ылларыына уолаттарга көмө диэн харчы ыытара. Тулаайах буолан баран доҕотторугар итиччэ көмөлөһөрүн Потапов бэлиэтии көрбүтэ. Киһи быһыытынан дьоҥҥо сыһыана оннук үчүгэй этэ.

Дьиэ кэргэттэригэр бастакы оҕо буоларын быһыытынан аҕам тапталыгар, ордук сөтүөлээбит киһи мин буолабын. Миигин араахынайдык уруһуйдаабыт эбит. Кини уруһуйдаабыт араас кинигэлэригэр миэхэ маарыҥныыр оҕолор бааллар. Васяны уонна миигин үгүстүк уруһуйдаабыта. Мин түөртээхпэр дуу, биэстээхпэр дуу Москваҕа уонна Ленинградка бара сылдьыыбыппыт. Онно музей бөҕөтүн көрөн, Ленинградка Петродвореһы, эҥин араас культурнай-эстетическэй пааматыннааҕыктары көрбүппүт. Кыра оҕо буоларым быһыытынан үчүгэйдик өйдөөбөппүн гынан баран, хаартыскалары көрөн этэбин. Аҕам хаартыскаҕа түһэрэри сөбүлүүрэ. Ханна барда да наар фотоаппараттаах сылдьара. Иннэ гынан биһиги аймахха бу Макаровтарга, Шестаковтарга кини түһэрбит хаартыскалара үгүстэр. Анаан-минээн оҕолору уоран түһэрэрэ. Хайдах оонньуулларын, көрүлүүллэрин эҥин устара, бэйэтин үлэтигэр даҕаны туһанара буолуо.

Ийэбит Ольга Васильевна Шапошникова учуутал. Нам орто оскуолатыгар нуучча тылын уонна литературатын үөрэппитэ. Киэһээҥҥи оскуолаҕа эмиэ үлэлээбитэ. Түөрт оҕону бэйэтэ иппитэ. Сыл аайы сайынын куоракка киирэн Михаил Михайловичка, Ольга Михайловнаҕа хастыы да нэдиэлэ буолан сыныанар этибит. Ийэбит бэйэтэ эмиэ аҕатын идэтин салҕаабыт киһи. Эһэбит Василий Иннокентьевич Арсентьев, Нам улууһун бастыҥ учууталларыттан биирдэстэрэ, нэһилиэккэ оскуола директорынан үлэлээбитэ. Наһаа элбэх оҕолоох быһыылааҕа. Ситэриллибэтэх үрдүк үөрэхтээҕэ. Оччолорго наркомпроска үлэлээбитэ, онтон Чурапчытааҕы педучилищетыгар преподавателлээбитэ. Бэрт өйдөөх-санаалаах киһи этэ, сэриигэ баран өлбүтэ. Ийэбит барыбытын үөрэттэрэн турар. Студенныыр кэммэр 40 солк. стипендия төлүүллэрэ. Киһи син иитиннэр этэ, билиҥҥи стипендия курдук буолбатах. Оччолорго мин Москваҕа Литературнай институкка үөрэммитим, тылбаасчыт идэтигэр. Паапабыт суох буолбутун кэннэ суруйааччылардыын билсэрин ийэм тохтоппотоҕо. Чугас киһитигэр Анастасия Сыромятниковаҕа кинигэлэрин тылбаастааһыҥҥа көмөлөһөрө, биир-икки кинигэ тахсыбыта буолуо, араахаа, «Дьүөгэлиилэр» диэн тахсыбыта биллэр. Норуот педагогикатын музейын төрүттээччи Константин Чиряев хас да кинигэтин тылбаастаабыта. Сороҕор мин көмөлөһөр этим. Араахаа, учуутал буоларынан буолуо, нууччалыы чуордук, бэрт үчүгэйдик саҥарар.

Биһиги бары төрдүөн баарбыт. Бырааппын кэпсиэхпин баҕарабын. Василий Ефимович Шапошников, Айхал бөһүөлэгэр хайаны байытар промышленноска үлэлээбитэ уонтан тахса сыл буолла, «Юбилейнай» карьерга үлэлиир. Үлэтигэр кинини ытыктыыллар, дьаһайда даҕаны толорон иһэллэр. Онно омук араахаа алтыһан үлэлиир буоллахтара дии. Кэргэнэ Валентина Николаевна, Наммыт улууһун баһылыгын Альберт Николаевич Дьяконов бииргэ төрөөбүт балта. Үс оҕолоохтор. Кыра оҕотун көрө олорон баран карьерга үлэтигэр таҕыста. Айхал биир ытыктанар ыала. Үчүгэй түмүктээх үлэлэрин иһин өйөбүлүнэн туһаналлар, 4 хостоох дьоһун квартиралаахтар.

Балтыларым Екатерина куоракка опера уонна балет театрыгар кылаабынай худуоһунньугунан, Туйаара Арктическай художественнай институкка преподавателлиэн үлэлиир. Кинилэр үлэлэрэ биллэр, худуоһунньуктар Союзтарыгар киирбиттэрэ хас да сыл буолла.

Ийэбит Хамаҕаттаҕа сайылаан сыныана олорор. Биэс сыллаҕыта улуус дьаһалтата дьиэ тутан биэрбитэ, музей-дьиэ быһыытынан. Онно аҕабыт үлэлэринэн быыстапка арыйбыппыт, кэнники ийэбит олорор буолбута. Дмитрий Федотович Алексеев бырайыакка киллэрбитэ, Александр Николаевич Ядреев туттарбыта. Тутуутун бэйэтин хонтуруолугар ылан, үлэтин ситэттэрэн А.Н. Ядреев үбүлүөйгэ дьиэ күлүүһүн ийэбитигэр туттарбыта. Намнар талааннаах дьонноругар күүс-көмө буоларын худуоһунньуктар сөҕө-махтайа этэллэр.

Намнааҕы педколледжка аҕабыт аатынан галерея баар. Кини аатын үйэтитэр мероприятиебытын күһүөрү ыытарга быһаарыллыбыт.

Суруйда К. ЧЕРЕПАНОВ

Мин олоҕум – мин баайым

БЫРААБЫ ХАРЫСТААҺЫН ИННИКИ КҮӨНҮГЭР

Мин 1964 сылтан 1980 сылга диэри Нам улууһун народнай суутун народнай судьуйатынан үлэлээн ааспытым.

Оччотооҕуга тоталитарнай-административнай режим барҕаран сайда турар кэмигэр колхозтары, совхозтары эрэ буолбакка, оннооҕор оройуоннары бөдөҥсүтэр политика бара турарынан, Нам уонна Уус-Алдан холбоһон биир Среднеленскэй оройуон буолбут кэмнэрэ этэ. Оччолорго мин эмиэ бөдөҥсүйбут Орджоникидзевскэй оройуонугар рядовой судьуйанан үлэлии олордохпуна, Среднеленскэйгэ председателинэн бараҥа этии оҥорбуттарыгар аккаастана барбатаҕым.

Сотору буолан баран оройуоннар хайдыһан урукку административнай структураларыгар төннүбүттэринэн, мин Намҥа хаалбытым.

Оройуон тыа хаһаайыстыбатынан дьарыктанарынан уонна улахан промышленнай тэрилтэлэр суохтарынан, оччолорго буруйу-сэмэни, быраабы кэһии түбэлтэлэрэ олус элбэҕэ суоҕа. Сылга 70-80-ча холуобунай, 120-130 гражданскай дьыалалар көрүллэллэрэ. Ол миэхэ соччо улахан ноҕоруууска курдук көстүбэтэрэ. Намҥа кэлиэхпэр диэри биир сыл Верховнай суукка консультанынан, Покровскайга 2 сыл судьуйанан үлэлээбитим. Онон син балачча практикалаах этим. Ордук Орджоникидзевскэй курдук улахан промышленнай оройуоннҥа цемент, кирпиччэ заводтара, ДСР-6 предприятиелара буруйу оҥоруурга ордук улахан бырыһыаны биэрэллэрэ. Мохсоҕоллоох, Бэстээх колониялара сотору-сотору 3-түү, 4-түү куул УДО матырыйааларын аҕалан кутан кээһэллэрэ. Оччотооҕуга Покровскайга иккиэйэх эрэ судьуйа этибит. Онон үлэбитигэр киэптэтэр этибит. Өссө председателим кэтэхтэн үөрэнэр буолан сылга иккитэ экзамен туттарсара. Ол быыһыгар уочараттаах уоппуската, доруобуйата мөлтөҕүнэн сотору-сотору больничнайга барара. Үлэ үксүгэр мин санныбар сүктэриллибитэ. Ол эмиэ үчүгэйдээх эбит этэ. Эдэр-сэнэх, үлэни-хамнаһы кыайар эрдэххинэ, элбэх үлэлээх оройуоннҥа түбэһэн үгүс, араас категориялаах дьыалалары көрбүтүм кэнники практикабар улаханнык көмөлөспүтэ.

Бэйэм тустаах үлэм таһынан үгүс бириэмэбин общественнай үлэлэргэ биэрэрим. Оччотооҕуга, Советскай былаас кэмнэригэр, партия райкомун, райсовет исполкомун сорудахтарынан оройуон мероприятиеларын ыытыыга наар командировкаларга сылдьарым. Ол ама ааспытын иһин, совхозтар элбэх хотоннорун, араас производственнай объектарын кэрийэн ахан кэлбитим. Ол аайы үлэһиттэри кыттта көрсүһүү, араас дакылааттар, бэсиэдэлэр, ыйытыы-эппиэт киэһэлэрэ, пленум, сессия матырыйаалларын илдьиритиһии, ону таһынан араас таһымнаах аудиторияҕа сокуон боппуруостарыгар тиһигэ быстыбат лекциялар, пленумҥа, сессияҕа дакылааттары бэлэмнээһин, оҥоруу. Итини таһынан пропагандист быһыытынан куруһуоҕу салайыы.

Сайыҥҥы бириэмэҕэ, сороҕор кыһын, саас диэн тохтообокко тиһигэ быстыбат субуотуннуктар, воскресниктар ыытыллаллара. Онно биириҥэ да тохтообокко, салайааччы буоларыҥ быһыытынан бэйэҕинэн хайаан да кыттыыны ыларыҥ хайдах эрэ сокуоннҥа кубулуйбута. От үлэтин кэмигэр Партизан аннытар, кытылга сайын аайы 30-40-ча тонна оту наар кыһыл илиибитинэн охсон, мунньан, кэбиһэн совхозка туттарарбыт. Ол партия райкомун сорудаҕа эбэһээтилинэй этэ.

Онтон кыһынын түгэҕэ биллибэт унньуктаах уһун, элбэх мунньахтар-пленумнар, активтар, сессиялар, ыйга биирдэ хайаан да бэйэҥ партийнай тэрилтэҥ мунньаҕа, 8 сыл маннайгы сүһүөх партийнай тэрилтэҕэ секретардаабыт буоламмын, бука, элбэх мунньаҕы ыыппыт буолуохтаахпын.

Дьэ алдьархайдаах бириэмэҕэ олорон ааспыт эбиппит. Дьиэҕэ-уоккa, кэргэҥҥэ, 2 кыра оҕоҕо кыһаллыбакка күнүстэри-түүннэри партия политиката дии-дии ама сүүрэн ахан биэрбит эбиппит. Бэйэ олоҕор болҕомто ууруллубатаҕа, билигин кэлэн санаатахха, дьэ сүрдээх эбит.

Биир бириэмэҕэ партия Киин Комитетын «сабыылаах» суруга диэн үөдүйэ сылдьыыбыта. Ону үтүктэн партия райкомун «сабыылаах» суругун бырайыагын 2-с секретарь Владимир Михайлович Бочкаревтуун суруйбуппутун өйдүүбүн.

1965 сыллаах айдааннаах, хаһыылаах-ыһыылаах оройуоннай партийнай конференцияҕа обком бэрэстэбиитэлиэнэ сахалыы истибэт, билбэт киһи тахсар буолбутугар, 2 чаастаах «отчуоттуур дакылааты сарсыарда бэлэм гын» диэн сорудахтааннар, ол түүнү утуйбакка дакылааты сахалыыттан нууччалыыга тылбаастаан муҥу көрбүппүн билигин да умнубаппын.

Нам оройуонугар 16 сыл үлэлээбитим устатыгар 4 партия райкомун 1 секретардара — Степан Степанович Аржаков, Степан Николаевич Платонов, Василий Егорович Колмогоров, Григорий Михайлович Саввинов, 5 райсовет исполкомун председателлэрэ — Алексей Дмитриевич Окоемов, Василий Егорович Колмогоров, Николай Егорович Попов, Анатолий Иванович Васильев, Василий Никифорович Жирков, 3 милиция начальниктара — Михаил Михайлович Павлов, Дмитрий Петрович Егоров, Владимир Тимофеевич Дубинин, 2 оройуон прокуррордара — Петр Гаврильевич Крылов, Иван Тимофеевич Местников бэрт кыайыылаахтык-хотуулаахтык үлэлээн ааспыттара. Улуус олоҕодьаһаҕа, экономиката, культурата, телевидениета, телефонизацията балысханнык сайдыытыгар Степан Николаевич Платонов, Василий Егорович Колмогоров киллэрбит кылааттара судү улахан этэ диэн этиэҕи баҕарыллар. Ол кэмнэргэ оройуон эдэр сүөһүнү төлөһүтүүгэ, сүөһүттэн элбэх бородууксуйаны ылыыга, туорахтаах культуралары, оҕуруот астарын үүннэриигэ республика инники күөнүгэр тахсыыбыта.

Быраабы харыстыыр органнар үлэһиттэрэ бары биир өйүнэн-санаанан салайтаран, түмсүүлээхтик, эйэлээхтик үлэлээн кэлбиппит. Ханнык даҕаны тыл тылга киирсибэт буолуу, атааннаһыы, үрдүкү органнарга бэйэ-бэйэни хобулаһан үнсүүхарсыы суоҕа. Дьэ баҕар ол да иһин, ити 3 органнар салайааччылара биир улууска син балачча уһун болдьохха солбуллубакка уһуннук үлэлээбиппит буолуо.

Суут үлэтин, үлэһиттэрин туһунан ахтар буоллахха, штатпытыгар бэһиэйэх эрэ этибит - судьуйа, судисполнитель, суут секретара, суут муннаҕын секретара, курьер-уборщица. Маҥнай утаа материальнай базабыт мөлтөх буолан балачча ыарахаттары көрсүбүппүт. Суут эргэ дьиэтигэр маһынан оттуллар 3 голландка оһохтоох этибит. Онно сылга 30-ча, 40-ча кубометр маһы оттордубут. Ол мас бэлэмэ, тиэллэн киириитэ элбэх мучумааны үөскэтэрэ. Коллективпыт олус иллээх этэ. Үлэлэригэр бары дууһаларын биэрэн үлэлииллэрэ. Ордук чорботон билиҥҥээҥҥэ диэри судисполнителинэн үлэлии сылдьар Христина Лукинична Далбаеваны, курьер-уборщица Альбина Павловна Ядрихинскаяны бэлиэтиэҕи баҕарыллар.

Оройуон историятыгар кырата суох оруоллаах 1922 сыллаахтан мунньуллубут суут архыыбын 1970 сыллар диэки бэрийэн, испииһэктээн улуус архыыбыгар туттарбыппыт. Ол үлэ техническэй персонал элбэх сыраҕын-сылбатын ылбыта. Онно: «Үлэһиттэрбэр харчыта төлөөн», — диэн министрбэр киирбиппин, киһим: «Министерство ыанар ыныах буолбатах», — диэн аккаастаан, ааны кэтэхпинэн астарбыта. Иннэ гынан үлэһиттэрим бэйэлэрин тустаах үлэлэрин таһынан, үгүс бириэмэлэрин биэрэн уннуктаах уһун, ыарахан үлэлэрэ ол курдук туох да төлөбүрэ суох хаалбыта. Онон билигин кэлэн кинилэргэ махталы эрэ этиэҕи баҕарыллар. Хас эмэ уонунан сылларга быыльынан бүрүллүбүт тыһыынчанан дьыалалары саҥалыы тастаан, тигэн, абырахтаан чөкөтүү манан аҕай дьыала буолбатах этэ.

Бэйэм партия райкомун пленумун чилиэнинэн 16 сыл, 2 сыл бюро чилиэнинэн талыллан, улуус оччотооҕу «Ленин суола» хаһыатын «Тигэйи» рубрикатыгар криминальнай темаҕа элбэх ыстатыйалары бэчээттэтэн, үөһэ ахтыбытым курдук общественнай үлэҕэ үгүс сырабын-сылбабын биэрбит, иккис төрөөбүт дойдум буолбут Намым улууһун дьонун-сэргэтин, сирин-уоҕун олус сөбүлээн олорбут, ахтар-саныыр дойдум хоһуун үлэһит дьонноругар миэхэ итэҕэллэрин биэрэн хас да быыбарынай болдьоххо үлэлэппиттэрин иһин баҕа махталбын тириэрдиэхпин баҕарабын.

Сидор ПОПОВ,
СР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, үлэ-тыыл ветерана,
Россия бочуоттаах судьуйата,
Жатай бөһүөлэгин бочуоттаах олохтооҕо

Программа ТВ с 16-го по 22-ое июля

Понедельник, 16 июля
1-я программа
Канал ОРТ
15.00 Новости.
15.15 Мультсериал "Все псы попадают в рай".
09.40 Звездный час.
16.10 Мультсериал "Покемон".
16.35 Веселые истории в журнале "Ералаш".
16.55 Многосерийный фильм "Тени исчезают в полдень".
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом).
18.20 Русский экстрим.
18.55 "Воздушные замки". Сериал.
19.55 Жди меня.
21.00 Время.
21.40 "Закон джунглей". Документальный сериал (Би-Би-Си).
22.35 Сериал "Секретные материалы"
23.30 Ночные новости.
23.50 Программа "Цивилизация". Карлос Кастанеда.
00.20 Лоренцо Ламас в триллере "Полуночник" . До 02.00
2-я программа
Канал "Россия"
16.00 "Луиза Фернанда". Телесериал.
17.00 ВЕСТИ.
17.30 "Простые истины".Телесериал.
ЯКУТСК
18.00 "Беседы о Вечном". Агамали Мамедов и Август Муран. 2-я часть.
18.20 "Мин Сахам сирэ-XXI үйэ5э". Усуйаана.
18.45 Международная олимпиада школьников "Туймаада-2001".
19.15 Восстановительные работы в Олекме.
19.30 "Саха сирэ-Якутия". Информ. программа.
19.50 Реклама.
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
20.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
20.50 ДЕТЕКТИВ ПО ПОНЕДЕЛЬНИКАМ. "Следствие ведут знатоки". Дело N 10. "Ответный удар". 2-я серия.
22.30 Михаил Жванецкий. "Простые вещи".
23.00 ВЕСТИ + ПОДРОБНОСТИ.
23.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
23.40 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. "Потерпевший". 1990г.
01.20 "Спорт за неделю". До 02.20
3-я программа
Канал "Россия"
18.00 "Государственная граница". Телесериал.
19.00 "Каникулы с "АНШЛАГОМ". До 20.00

Вторник, 17 июля
1-я программа
Канал ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Воздушные замки". Сериал.
11.15 "Смехопанорама" Евгения Петросяна.
11.50 Библиомания.
12.00 Новости.
12.15 Телеканал "Добрый день".
12.50 "Чтобы помнили..." Всеволод Санаев. Ведущий - Л.Филатов.
13.25 Детектив "Чисто английское убийство". 1-я серия.
15.00 Новости.
15.15 Мультсериал "Все псы попадают в рай".
15.40 Царь горы.
16.10 Мультсериал "Покемон".
16.35 Веселые истории в журнале "Ералаш".
16.55 Многосерийный фильм "Тени исчезают в полдень".
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом).
18.20 "Играй, гармонь любимая!" Памяти Геннадия Заволокина.
18.50 "Воздушные замки". Сериал.
19.55 Жан Марэ в фильме "Граф Монте-Кристо". 1-я серия.
21.00 Время.
21.40 Борис Щербаков и Ирина Метлицкая в боевике "Выкуп".
23.30 Ночные новости.
23.50 "На футболе" с Виктором Гусевым.
00.30 Комедийный сериал "Полная безопасность". До 01.20
2-я программа
Канал "Россия"
06.00,07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15 "Верность любви". Телесериал
06.50, 07.50 "Черным по белому".
07.15 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
07.25 "Телепузики".
08.15 "Переменка", "Сказка про дурака Володю". Мультфильмы.
08.30 "Москва-Минск".
08.45 "Православный календарь".
08.50 "Дежурная часть".
09.15 "Два рояля". Музыкально - развлекательная программа.
10.00 МОЯ СЕМЬЯ.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара". Телесериал
12.30 "Селеста". Телесериал.
13.30 "Что хочет женщина". Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой.
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Шальные деньги". Телесериал (Бразилия).
15.30 "Луиза Фернанда". Телесериал.
17.00 ВЕСТИ.
17.30 "Простые истины".Телесериал.
ЯКУТСК
18.00 Программа передач.
18.05 Дальний Восток.
18.35 "Беседы о Вечном". Агамали Мамедов и Август Муран. 3-я часть.
18.55 Улуустарга "Аҥымал". акция.
19.05 "Мы-вместе". Благотворительная акция в помощь детям, пострадавшим от наводнения.
19.30 "Саха сирэ-Якутия". Информ. программа.
19.50 Реклама.
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
20.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
20.50 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. "Девушка без адреса". 1957г.
22.40 Чемпионат мира по водным видам спорта. Передача из Японии.
23.00 ВЕСТИ + ПОДРОБНОСТИ.
23.30 ВЕСТИ - МОСКВА.
23.40 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. "Гувернантка" (Франция). До 01.45
3-я программа
Канал "Россия"
18.00 "Государственная граница". Телесериал.
19.00 "Каникулы с "АНШЛАГОМ". До 20.00

Среда, 18 июля
1-я программа
Канал ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Воздушные замки". Сериал.
10.15 Жан Марэ в фильме "Граф Монте-Кристо". 1-я серия.
11.15 Пока все дома.
11.50 Библиомания.
12.00 Новости.
12.15 Телеканал "Добрый день".
12.50 "Чтобы помнили..." Вадим Бероев. Ведущий - Л.Филатов.
13.25 "Чисто английское убийство". 2-я серия.
15.00 Новости.
15.15 Мультсериал "Все псы попадают в рай".
15.40 Зов джунглей.
16.10 Мультсериал "Покемон".
16.35 Веселые истории в журнале "Ералаш".
16.55 Многосерийный фильм "Тени исчезают в полдень".
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом).
18.20 Человек и закон.
18.50 "Воздушные замки". Сериал.
19.50 "Граф Монте-Кристо". 2-я серия.
21.00 Время.
21.40 "Кто хочет стать миллионером?" Телеигра.
22.45 Как это было. Амнистия 1953 года.
23.30 Ночные новости.
23.50 Формула власти. Президент Австрии.
00.20 Мишель Мерсье в детективе "Вторая истина". До 02.00
2-я программа
Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15 "Верность любви". Телесериал (Италия).
06.50, 07.50 "Черным по белому".
07.15 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
07.25 "Телепузики".
08.15 "Фока - на все руки дока", "Три дровосека". Мультфильмы.
08.45 "Православный календарь".
08.50 "Дежурная часть".
09.15 "Два рояля". Музыкально - развлекательная программа.
10.00 МОЯ СЕМЬЯ.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара". Телесериал
12.30 "Селеста". Телесериал.
13.30 "Что хочет женщина". Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой.
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Шальные деньги". Телесериал (Бразилия).
15.30 "Луиза Фернанда". Телесериал (Венесуэла).
17.00 ВЕСТИ.
ЯКУТСК
17.30 Программа передач.
17.35 "Беседы о Вечном". Агамали Мамедов и Август Муран. 4-я часть.
18.10 "Моя Якутия в 21-м веке".
18.40 "Кэм" программа.
19.05 "Последний долг".
19.30 "Саха сирэ-Якутия". Информ. программа.
19.50 Реклама.
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
20.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
20.50 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. "Проект Пандора" (США). 1998г.
22.35 Чемпионат мира по водным видам спорта. Передача из Японии.
23.00 ВЕСТИ + ПОДРОБНОСТИ.
23.30 ВЕСТИ - МОСКВА.
23.40 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. "Обратный отсчет" (США).
01.25 Чемпионат мира по водным видам спорта. Передача из Японии.
02.15 ФУТБОЛ. Чемпионат России. "Торпедо" (Москва) - "Крылья Советов" (Самара). Трансляция со стадиона "Лужники". До 02.55
3-я программа
Канал "Россия"
17.30 Николай Еременко, Галина Польских и Анна Матюхина в фильме "Белые ночи". 1992г.
19.00 "Каникулы с "АНШЛАГОМ". До 20.00

Четверг, 19 июля
1-я программа
Канал ОРТ
06.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Воздушные замки". Сериал.
10.15 "Граф Монте-Кристо". 2-я серия.
11.20 Человек и закон.
11.50 Библиомания.
12.00 Новости.
12.15 Телеканал "Добрый день".
12.45 Мультсеанс.
13.00 "Чтобы помнили..." Наталья Вилькина. Ведущий - Л.Филатов.
13.40 Детектив "Гибель 31-го отдела". 1-я серия.
15.00 Новости.
15.15 Мультсериал "Все псы попадают в рай".
15.40 Программа 100%
16.10 Мультсериал "Покемон".
16.35 Веселые истории в журнале "Ералаш".
17.00 Многосерийный фильм "Тени исчезают в полдень".
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом).
18.20 Юмористическая программа "Сами с усами".
18.50 "Воздушные замки". Сериал.
19.50 "Граф Монте-Кристо". 3-я серия (заключительная).
21.00 Время.
21.45 Эрик Робертс в боевике "16-й отдел".
22.35 Независимое расследование.
23.30 Ночные новости.
23.50 Джаз. Всемирная история (Заключительная серия).
01.00 Ален Делон в боевике "Борсалино и К". До 02.55
2-я программа
Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15 "Верность любви". Телесериал (Италия).
06.50, 07.50 "Черным по белому".
07.15 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
07.25 "Телепузики". Программа для детей.
08.15 "Переменка", "Путаница". Мультфильмы.
08.30 "Открытая таможня".
08.45 "Православный календарь".
08.50 "Дежурная часть".
09.15 "Два рояля". Музыкально - развлекательная программа.
10.00 МОЯ СЕМЬЯ.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара". Телесериал
12.30 "Селеста". Телесериал
13.30 "Что хочет женщина". Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой.
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Шальные деньги". Телесериал
15.30 "Луиза Фернанда". Телесериал
17.00 ВЕСТИ.
ЯКУТСК
17.30 Программа передач.
17.35 "Беседы о Вечном". Агамали Мамедов и Август Муран. 5-я часть.
18.05 Служба 02.
18.15 "Чара% орто оскуолатын үбүлүйэ.
18.35 Видеозарисовка.
18.45 Молодежный ТелеКанал.
19.00 "62-я параллель".
19.30 "Саха сирэ-Якутия". Информ. программа.
19.50 Реклама.
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
20.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
20.50 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. "Американские драконы" (США). 1998г.
22.40 Чемпионат мира по водным видам спорта. Передача из Японии.
23.00 ВЕСТИ + ПОДРОБНОСТИ.
23.30 ВЕСТИ - МОСКВА.
23.40 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. ПРЕМЬЕРА. "Падение" (Испания). 2000 г.
01.25 Чемпионат мира по водным видам спорта. Передача из Японии. До 02.25
3-я программа
Канал "Россия"
17.30 "Простые истины".Телесериал.
18.00 "Государственная граница". Телесериал.
19.00 "Каникулы с "АНШЛАГОМ". До 20.00

Пятница, 20 июля
1-я программа
Канал ОРТ
00.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Воздушные замки". Сериал.
10.15 "Граф Монте-Кристо". 3-я серия. Заключительная.
11.20 Юмористическая программа "Сами с усами".
11.50 Библиомания.
12.00 Новости.
12.15 Телеканал "Добрый день".
12.55 "Чтобы помнили..." Алексей Эйбоженко. Ведущий - Л.Филатов.
13.35 "Гибель 31-го отдела". 2-я серия.
15.00 Новости.
15.20 Страна чудес. Приключенческий фильм "Побег на Ведьмину гору".
16.55 Веселые истории в журнале "Ералаш".
17.00 Многосерийный фильм "Тени исчезают в полдень"(заключительная серия).
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом).
18.20 Документальный детектив."Медные деньги". Дело 2001 года.
18.50 "Воздушные замки". Сериал.
19.50 Поле чудес.
21.00 Время.
21.40 Регимантас Адомайтис и Алексей Баталов в детективе "Досье человека в мерседесе".
00.10 Ночные новости.
00.30 Ночной кинозал. Том Хэнкс и Русалка в романтической комедии "Всплеск". До 02.25
2-я программа
Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15 "Верность любви". Телесериал
06.50, 07.50 "Черным по белому".
07.15 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
07.25 "Телепузики".
08.15 "Переменка", " Однажды у синего моря". Мультфильмы.
08.30 "Тысяча и один день".
08.45 "Православный календарь".
08.50 "Дежурная часть".
09.15. "Два рояля". Музыкально - развлекательная программа.
10.00 МОЯ СЕМЬЯ.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара". Телесериал
12.30 "Селеста". Телесериал
13.30 "Что хочет женщина". Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой.
14.00 ВЕСТИ.
14.30 Михаил Жаров, Татьяна Пельтцер и Лидия Смирнова в ироническом детективе "Анискин и Фантомас".
17.00 ВЕСТИ.
ЯКУТСК
17.30 Программа передач.
17.40 "Геван". Родовые общины-опыт и перспективы.
18.15 "Выбираем профессию". ЯГИТИ.
18.45 Парламентский вестник.
19.10 Вестник восстановительных работ.
19.30 "Саха сирэ-Якутия". Информ. программа.
19.50 Реклама.
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
20.30 ВЕСТИ-МОСКВА.
20.50 "На троих". Премьера концертной программы с участием Михаила Задорнова, Леонида Филатова и Владимира Качана.
22.50 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. ПРЕМЬЕРА. "Ворон - 3: спасение" (США). 2000г.
00.50 Чемпионат мира по водным видам спорта. Передача из Японии.
01.35 ГОРЯЧАЯ ДЕСЯТКА. До 02.30
3-я программа
Канал "Россия"
17.30 "Простые истины".Телесериал.
18.00 Евгений Леонов - Гладышев, Андрей Смоляков, Геннадий Корольков, Марина Левтова и Вера Сотникова в телесериале "Государственная граница".Фильм 5-ый. "Год сорок первый". 2-я серия.
19.00 "Каникулы с "АНШЛАГОМ". До 20.00

Суббота, 21 июля
1-я программа
Канал ОРТ
07.00 Новости.
07.20 Сериал "Нежный яд".
08.20 Мультсеанс "Чебурашка".
08.40 Слово пастыря. Митрополит Кирилл.
09.00 "Кто хочет стать миллионером?" Телеигра.
10.00 Библиомания.
10.10 Смак.
10.30 "Смехопанорама".
11.05 Дневной киносеанс. Затерянные на Аляске в приключенческом фильме "Не зови волков".
13.05 Времена.
15.00 Новости.
15.10 Сериал "Девушки с характером".
16.10 Дисней-клуб: "Все о Микки Маусе".
16.35 Верные друзья.
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом).
18.15 Комедийный сериал "Ускоренная помощь".
18.50 Мисс Марпл в детективе Агаты Кристи "Забытое убийство".
21.00 Время.
21.40 Как стать отцом в комедии "Трое мужчин и младенец".
23.40 Лариса Долина, Александр Буйнов, группа "Hi-Fi" и другиев концерте "Народная марка в Кремле".
00.55 Коллекция Первого канала. "По Лос-Анджелесу без карты". До 02.50
2-я программа
Канал "Россия"
07.30 "Диалоги о рыбалке".
07.55 "Тарзан. История приключений". Телесериал (США).
08.45 "Телепузики".
09.10 "Золотой ключ".
09.30 Марина Ладынина, Владимир Зельдин и Николай Крючков в музыкальной комедии "Свинарка и пастух".
10.45 "ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!"
11.40 "Сто к одному". Телеигра.
12.30 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР.
13.00 Приключенческий художественный фильм "Затерянный мир. Именем короля" (Канада-Австралия).
14.00 ВЕСТИ.
14.20 ДНЕВНОЙ СЕАНС. "24-25" не возвращается". 1968г.
16.00 "Мне надо знать, что я еще любима". Нани Бреквадзе на "Площади Звезд".
17.00 ВЕСТИ.
ЯКУТСК
17.20 Об организации летнего отдыха детей на Черном море.
17.50 "Төлкө". 100-с саастаах Дьэбдьиэй эмээхсин.
18.20 Правовой канал.
18.50 "Добрый вечер, Якутск!"
19.30 "Лена-ТВ". Реклама и поздравления.
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
20.35 "Городок. Из раннего". Развлекательная программа.
21.10 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. "ДМБ". 2000г.
22.55 "Славянский базар в Витебске". Открытие X Международного фестиваля искусств с участием Аллы Пугачевой, Филиппа Киркорова, Валерия Леонтьева и др.
01.10 Чемпионат мира по водным видам спорта. Передача из Японии. До 02.00
3-я программа
Канал "Россия"
17.20 Продолжение концерта "Мне надо знать, что я еще любима".
18.00 МОЯ СЕМЬЯ. "Романы замужних женщин".
18.55 "АНШЛАГ". До 20.00

Воскресенье, 22 июля
1-я программа
Канал ОРТ
07.00 Новости.
07.15 Сериал "Нежный яд".
08.10 Армейский магазин.
08.40 Дисней-клуб: "Русалочка".
09.05 Веселые истории в журнале "Ералаш".
09.25 Комедийный сериал "Ускоренная помощь".
10.00 Библиомания.
10.10 "Непутевые заметки" с Дм.Крыловым.
10.30 Пока все дома.
11.05 Дневной киносеанс. Владимир Высоцкий в фильме "Единственная дорога".
13.05 Утренняя почта.
13.35 Клуб путешественников.
14.15 Сокровища Кремля.
14.30 "С легким паром!" В гостях у Михаила Евдокимова.
15.00 Новости.
15.10 Сериал "Девушки с характером".
16.05 Дисней-клуб: "Черный плащ".
16.35 Умницы и умники.
17.00 Живая природа. "Правда о птицах".
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом).
18.20 "КВН".
20.20 Киану Ривз и Патрик Суэйзи в боевике "На гребне волны".
22.40 Ночные новости (с сурдопереводом).
22.55 Сериал "Тысячелетие". До 23.45
2-я программа
Канал "Россия"
07.30 Международный фестиваль детского творчества на "Славянском базаре в Витебске".
08.50 РУССКОЕ ЛОТО.
09.40 Всероссийская лотерея "ТВ БИНГО ШОУ".
ЯКУТСК
10.20 Ансамбль танца "Сюрприз".
10.45 "Итии күннэр". Абитуриент-2001.
11.15 Государственная Служба занятости предлагает...
11.45 "Доруобуйа".
12.00 Программа Корпункта НВК "Саха" в Москве.
Канал "Россия"
12.30 "Большой вопрос". Телеигра.
13.25 "Почта РТР".
14.00 ВЕСТИ.
14.20 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ.
15.20 "Вокруг света".
16.20 Андрей Мягков, Барбара Брыльска и Юрий Яковлев в комедии "Ирония судьбы, или С легким паром!" 1-я и 2-я серии. 1975 г.
20.00 ВЕСТИ.
20.35 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. "Риск без контракта". 1992г.
22.15 "День России" на "Славянском базаре в Витебске" с участием Валерия Леонтьева, Филиппа Киркорова, Алсу и др.
00.00 Дневник X Международного фестиваля искусств "Славянский базар".
00.10 Чемпионат мира по водным видам спорта. Передача из Японии. До 01.40
3-я программа
Канал "Россия"
10.20 "ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!"
11.00 "АНШЛАГ".
11.55 "Городок". Развлекательная программа. До 12.30.

Чөл олох – олохпут туһэ

АРМИЯ ТЫЫЛТАН ТИРЭХ ЫЛАР

гунан араарсыбакка эйэ дэмнээхтик эр киһи буола үүнэр кытаанах оскуоланы этэҥҥэ аастахтарына эт-хаан, бэйэҕэ ирдэбил, кытаанах санаа өттүнэн эрчимирэн кэлиэхтэрэ, онно төрөөбүт республикалара кинилэр тустарыгар кыһамныытын былааннаахтык ыытара эрэйиллэр, туспа программа, өйөбүл, гарантия баара буоллар, ордук үрдүк, орто анал үөрэххэ киирэллэригэр. (Билигин армияттан кэлбит уолаттар ИДьМ салаатынан үлэҕэ хаччаҕа суох киирэллэрэ кинилэргэ стимул буола сылдьар.)

— Оскуолаттан саҕалаан армияҕа бэлэмниир, армия престиһын үрдэтэр үөрэтэр предметтэр көрүллэллэрэ буоллар.

— Саха сириттэн сылдьар уолаттар уоппускаҕа кэлэр-барар механизмнара оҥоһуллара буоллар.

— Төрөппүттэр уолаттара сулууспалыыр чаастарын киэн туттубутум.

Приморскай кыраай Дальнереченскайыгар баран иһэр Е. Прокопьевы (Үөһээ Бүлүү), И. Поскачины (Бүлүү), Н. Ивановы (Үөһээ Бүлүү) көрсөн кэпсэттим, хаартыскаҕа түһэрдим.

«Благовещенск-Владивосток» поезка Хаҥалас Үөдэйиттэн сылдьар Кельциев Андрейдыын кэпсэттим. Кини сержант, рота старшинатын дуоһунаһыгар сылдьар. Саха сириттэн кэлбит уолаттары үчүгэй сулууспаларын иһин ордук чорботоллор, убаастыыллар диэн кэпсиир. Бэйэтэ Уссурийскайга конвой састаабыгар 4 устаабы кэспит саллааты харабыллаан илдьэн иһэр.

Хабаровскай кыраайга N-скай чааска сулууспалыыр 200 саллааттан 10 Саха сириттэн сылдьар уол баар. Сулууспалара ыарахан, уолаттар үгүстүк тымныйан ыалдьаллар, ыйааһыннарын сүтэрэллэр эбит. Биир саллааты кыттта көрсөн кэпсэттим, саас кини миэхэ ийэм өллө, аҕам соҕотох хаалла, Дьокуускайга сулууспалыы көһүөм этэ диэн суруйбута. Ол боппуруоска сүүрэн, кэпсэтэн көрбүтүм да, көһөттөрүү хайдах да кыаллыбатын билбитим. Дьокуускайга уол дьонун көрдөөн билбитим, ийэлээх аҕата наһаа арыгылыыллар эбит. Онтон сылтаан ийэтэ оттуллубатах дьиэҕэ тымныйан өлөн хаалбытын кэннэ ыаллара массыына булан аҕатын, кэргэнин дойдутугар көмтүн диэн, улууска ыыппыттар. Дьиэлэрин хам саайан кэбиспиттэр. Онон саллаат Г. армия кэнниттэн Дьокуускайга төннүөн кимэ да суох курдук...

Кистэл буолбатах, сорох саллааттар дьиэлэригэр манныкка майгынныыр олохтоох, үлэлээбэт, арыгыһыт төрөппүттэрдээхтэр. Ол уолаттар ыарахан санаалаах сулууспалыы сылдьаллара чуолкай.

Дойду баарын тухары армия баар буолуо. Уолаттарбыт онно хайдах сылдьаллара тыыллара төһө бөҕө буоларыттан быһаччы тутулуктаах. Армия кэнниттэн кэлэн баран олохха миэстэ булалларыгар дьоннороскэргэлэрэ тирэх буолуохтаахтар. Онуоха бэйэбититтэн ыйытан көрүөххэ, барыта орун оннугар дуо? Хомойуох иһин, сорох түгэн эппиэттэспэт. Оннук түбэлтэтигэр арыгылыыр, бэрээдэги кэһэр төрөппүттэр туйгуннук сулууспалыы сылдьар уолаттарынан киэн туттан бэйэ бодолорун тардыналлара эрэйиллэр. Тоҕо диэтэргин, армияттан кэлбит эдэр киһи олоҕун оҥосторугар, идэ булунарыгар, дьон убаастыыр ыал аҕата буоларыгар төрөппүт истиҥ сүбэтэ, өйөбүлэ хайаан да наада.

Сылдьыбыт үлэм отчуотун СР байыаннай комиссарын солбуйааччытыгар А. Ф. Саввиновка туттардым. Аркадий Филиппович болҕойон истэн баран биһиги саха уолаттарбыт бэйэлэрин иннилэрин көрүммэттэрин, толкуйдамматтарын бэлиэтээтэ. Ол курдук армияҕа туйгуннук сулууспалаан бэйэлэрин кыахтарын көрдөрөн, үчүгэй өрүттэрин арыйан, улаханнык биһирэтэн кинилэри салгыы сулууспалыы хаалыҥ, байыаннай үөрэххэ кииринг диэбиттэрин үрдүнэн биһиги уолаттарбыт дойдуларын ахтан, барытын быраҕан кэлэн манна үчүгэй үөрэххэ сатаан киирбэккэ, сөптөөх үлэни булбакка сүрдээҕин кэмсинэллэрин элбэхтик истибитин туһунан военком эттэ.

Бу сырыын кэнниттэн маннык түмүккэ кэллим:

— Биһиги саллааттарбыт, биһиги кэскилбит, омукытта сибээстэһэллэрэ, билсэллэрэ, суруйсаллара, кыаллар буоллаҕына боенкоматы кытта сибээстэһэн баран кэлэллэрэ үчүгэй буолуо этэ.

Түгэнинэн туһанан Саха сирин саллааттарын төрөппүттэрин комитетын председателиттэн В. Кириллинаттан, военнай комиссарыттан В. Н. Поповтан уонна тус бэйэбиттэн улахан көмөлөрүн иһин махтал тыллары тириэрдиэхпин баҕарабын - Нам улууһун баһылыгар А. Н. Дьяконовка, улуус военкомугар А. Ершовка, улуустааҕы саллааттар төрөппүттэрин комитетыгар, Р. Н. Гороховаҕа, ыччат парламенын представителигэр ГУП «Ас-Үөл» директорыгар М. И. Протопоповка, Намнааҕы ЦСЭИ кылаабынай быраахыгар В. С. Хохоловаҕа, улуустааҕы доруобуйа харыстабылын профкомун председателигэр М. С. Оконешниковаҕа, Хатырык дьаһалтатын баһылыгар Е. Н. Собакиҥҥа.

А. КУЛИЧКИНА,
саллаат ийэтэ,
ХАТЫРЫК

Хаартыскаларга: А. Куличкина саллааттары кытары.

Бастыҥ байыас Александр Львов.

Арахсыспат доҕордуулар Егор Аргунов уонна Василий Терютин.

ИҺИРЭҺ ТЫЛЛАР

Таптыыр кэргэммин, аҕабытын, эһэбитин, күндү күтүөппүтүн **НОГОВИЦЫН АЛЕКСЕЙ ИЛЬИЬИ** 65 сааскын туолар үбүлүөйүгүнэн истиҥник эҕэрдэлиибит!

Күндү киһибит, эн кыһамныыгынан биһиги улахан дьиэ кэргэн бу буккуурдаах ыарахан кэмҥэ дьиэлэнэн-уоттанан, оҕо-уруу төрөтөн быр-баччы олорорбут иһин сиргэ тиийэ сүгүрүйэбит, иккис дойду оҥостубут Намыҥ улууһа туругурарыгар оҥорбут үтүөлэргинэн киэн туттабыт. Аны да биһиги туспутугар, улууһуҥ туһугар эрчимнээхтик-айымныылаахтык үлэлээ-хамсаа, ай-тут диэн алгыыбыт.

Кэргэниҥ, оҕолоруҥ, сиэннэриҥ, бары аймахтарыҥ

Күндүтүк саныыр убайбытын, доҕорбутун, табаарыспытын **НОГОВИЦЫН АЛЕКСЕЙ ИЛЬИЬИ** 65 сааһын туолбутунан итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Баҕарабыт уһун олоҕу, кытаанах доруобуйаны. Өссө да чугас дьоҥҥор, аймахтаргар, дьиэ кэргэҥнэр бөҕө тирэх, суон өйөбүл буола тур!

Эверстовтар, Сивцевтэр, Кобяковтар,
Терютиннар, Егоров

Поздравляем с 80-летием ветерана лесного хозяйства, ветерана тыла, Почетного гражданина Намского улуса **ЗВЕРЕВУ ВАЛЕНТИНУ ИВАНОВНУ!**

Желаем здоровья, бодрости духа, долгой жизни, счастья!

Администрация, профком Намского лесхоза

Сэрии, үлэ ветеранын, нэһилиэк киэн туттар кырдьаҕаһын **ВИНОКУРОВ ПЕТР ПРОКОПЬЕВИЬЫ** өрөгөйдөөх үбүлүөйүнэн 75 сааһын томторуу туолбутунан Модут нэһилиэгин дьаһалтатын уонна ветераннар сэбиэттэрин аатыттан итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Баҕарабыт чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, бары үчүгэйи, уһун дьоллоох олоҕу!

УОТ КУРААН САТЫЫЛААТА.
УЛУУСПУТУГАР ХАС ДА ТӨГҮЛ УМАЙЫЫ ТАХСЫБЫТЫН УМУРУОРДУБУТ, КӨҢҮРҮӨХТЭЭҢЭР, БИЛИГИН ДА ЭБИЛЛЭ ТУРАР.
ОТЧУТТАР, ОТОННЬУТТАР!
КУТААЛАРГЫТЫН, КӨРҮҮТЭ СУОХ БЫРАҢЫМАҥ!

НАМНААҢЫ ЛЕСХОЗ

БИЛЛЭРИИЛЭР-РЕКЛАМА

Икки ааннаах «Stinol» саҥа холодильнигы атыылыыбын. Продаю новый в упаковке 2-х камерный холодильник «Stinol» за 12 тыс. рублей
Ул. Ст.-Платонова, 44. Тел. 22-7-51.

Продается а/м ГАЗ-53 1985 г. выпуска. Не на ходу. Обращаться по тел. 2-27-27 после 18 часов.

Воспользуюсь услугой трактора МТЗ с куном и тележкой для перевозки пиломатериалов с пилорамы на усадьбу в с. Намцы. Оплату гарантирую налично, по договоренности.
Обр. 21-7-14.

Продаю а/м «Ниссан-санни» 1989 г. вып. Пригнан 11.2000 г. 4wd пробег 90 т. км. в отличном состоянии. Цена 50 т. р.
Тел. 23-1-23.

Куплю лафет (30 шт.), кирпич.
Тел. 22-3-08 в раб. время, 21-0-08 после 19 ч.

Намскому ГУП по ремонту и содержанию автодорог требуются:
— автогрейдеровщики - 2 чел.
— бульдозерист - 2 чел.
— тракторист К-700 - 2 чел.
— водители на автосамосвалы «УРАЛ» с кат. С, Е с опытом работы - 2 чел.
— сезонные рабочие.
Обращаться с. Нам, ул. Автодорожная, 1. АБЗ. Режим работы 8.00-12.00, 13.00-17.00.
Тел. 21-3-71.

Администрация

Шарапов Иван Серафимович аатыгар бэриллибит временнэй дастабырыанньата уонна «УАЗ» массыына техпаспора сүттэ. Булбуттар төлөбүргэ аҕалан биэрэргитигэр көрдөһөбүн.
Нам сел., Таллан Бүрэ, 1. Тел. 22-1-41.

Күнду эдьиийбитигэр Анисия Петровнаҕа, күтүөппүтүгэр Сергей Константиновичкэ, быраапытыгар Александрга кинилэр талталлаах уоллара, быраата
КРИВОШАПКИН
Евгений Сергеевич
соҕумардык эдэр сааһыгар өлбүтүнэн дириҥ күтүрдаммытын тириэрдэбит. Эйиги аһыыгытын тэҥнэ үлэстэбит.
Аймахтаргыт Неустроевтар, Алексеевтар, Зыряновтар, Мухиннар, Слепцовтар, Исаковтар, Макитовтар

РЕДАКТОРЫ СОЛБ. Г.К.ЭВЕРСТОВ

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура, — **21496**; ; бухгалтерия — **21332**; факс — **21332**; **"НАМ" ТРК — 21632**; иллюстрация уонна реклама (секретариат), редакционнай издательскай система — **21141**

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, Нам улууһун дьаһалтата, редакция коллектива. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһууну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональнай управлениетыгар регистрацияламмыт нүөмэрэ — **Я 0085.**

Сурукка аккытын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чопчу ыйыҥ. Редакцияҕа кииримбит суруктар төннөрүллүбэттэр. ***Автор этэрэ хаһыат санаатыныын мэлдьи биир буолбат.***

***"ЭҢСИЭЛИ"* - Нам улууһун хаһыата.**
678380, Саха Республиката, Нам с., Заложнай уул. 2.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

Талылынна уонна таҥылынна "Эҥсиэли" хаһыат редакционнай-издательскай систематыгар.
Хаһыат Дьокуускайга "Сахаполиграфиздат" НИПК бэчээттэннэ, Орджоникидзе уул. 38.
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лиис.
Индексэ — 54889. Тираһа — 1818
Бэчээккэ илии баттанна —12:00 ч, 13. 07. 2001
Сакаабын №-рэ — 79